

Projekt

z dnia 2 grudnia 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY CZERWONAK**

z dnia 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie
Czerwonak na 2022 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak na 2022 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czerwonak.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Czerwonak
z dnia 2021 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Gminie Czerwonak**

na 2022 rok

	Str.
Wprowadzenie	3
I. Diagnoza problemu	4
II. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Czerwonak	5
III. Dane do diagnozy pozyskane od podmiotów realizujących w Gminie Czerwonak zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie	13
IV. Lista aktualnych problemów wynikających z analizy opisanych danych	18
V. Problemy wynikające z diagnozy oraz cele możliwe do osiągnięcia	19
VI. Zadania, wskaźniki realizacji zadań	20
VII. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych	21
VIII. Koordynowanie realizacji Programu	22
IX. Finansowanie zadań Programu	22
X. Planowane zadania przyjęte do realizacji	24
XI. Monitorowanie zadań Programu	26
XII. Materiały źródłowe	27

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak został opracowany zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z jej zapisem (art. 4¹ ust. 1) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Zadania określone w Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Dokument ten wskazuje na zadania zawarte w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień”, których realizacja zapewni zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymienia ograniczanie alkoholu jako strategiczne zadanie w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym. Wysoka ranga, jaką ustawodawca nadał tym formom oddziaływań wynika z faktu, iż ograniczanie dostępności alkoholu jest jedną z najskuteczniejszych metod zmniejszających zarówno poziom spożycia alkoholu, jak i problemów z tym związanych. „Dostępność alkoholu ma wpływ na rozpowszechnianie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużanie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczanie dostępności – do jej spadku” (J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania” tom 18, nr 4, 2005).

We wszystkich krajach europejskich alkohol traktowany jest jako towar szczególny, tym samym nie podlega regułom wolnego rynku i handel alkoholem jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez uchwały określające liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia ich sprzedaży w godzinach nocnych. Za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gmina pobiera opłaty, które ma obowiązek prawny przeznaczyć na realizację zadań zawartych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W odniesieniu do alkoholu wyróżnia się dwa rodzaje dostępności: ekonomiczną, która rozumiana jest jako relacja między ceną alkoholu, a dochodami konsumentów oraz fizyczną określającą gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ich rozmieszczenie na terenie gminy oraz godziny otwarcia placówek. W ramach ograniczania dostępności alkoholu ustawodawca wprowadził regulacje centralne wynikające z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz regulacje lokalne, wprowadzone przez samorząd.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czerwonak na lata 2015-2020. Jest także odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu. Oparty jest na analizie problemów wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi dysponuje Gmina Czerwonak.

Program posiada pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku.

I. Diagnoza problemu

Wśród różnych problemów społecznych w naszym kraju, te związane z alkoholem są jednymi z trudniejszych do rozwiązania. Wynika to przede wszystkim z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale i całe społeczeństwo.

Szkód wyrządzonych przez alkohol nie przypisuje się wyłącznie osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, bowiem na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy. Wśród szkód związanych z alkoholem znajdują się zarówno te jednostkowe (np. szkody zdrowotne występujące u osób pijących szkodliwie, zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym i emocjonalnym występujące u dzieci alkoholików), jak i te widziane z szerszej perspektywy (np. naruszenie prawa związane z alkoholem; sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim).

Polityka profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak prowadzona jest zgodnie z kierunkami określonymi w niniejszym Programie, który jest kontynuacją działań w tym zakresie prowadzonych w latach poprzednich.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji (po nadciśnieniu i paleniu tytoniu), a ponad 60 różnych rodzajów chorób, urazów ma związek z alkoholem. Corocznie, z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych z używaniem alkoholu, umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób, z czego połowa przypada na zgony spowodowane bezpośrednio piciem alkoholu. Efektem picia alkoholu przez kobiety w ciąży może być wystąpienie u dziecka alkoholowego zespołu płodowego (Fetal Alcohol Syndrome). Szacuje się, że każdego roku w Polsce rodzi się ok. 900 dzieci z pełnoobjawowym płodowym zespołem alkoholowym, ale aż dziesięć razy więcej dzieci ma rozmaite zaburzenia rozwojowe spowodowane alkoholem, klasyfikowane jako FAE (Fetal Alcohol Effects).

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szacuje, że populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych przedstawiają się następująco:

		W Polsce 38,6 mln	W mieście/gminie 25 tys. mieszk. (np. Gmina Czerwonak)
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 500 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1 000 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1 000 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	1 250-1 750 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 1 330 osób: dorosłych i dzieci

Źródło: www.parpa.pl

Gmina Czerwonak w liczbach:

obszar: 82,2 km²
 liczba mieszkańców: 26 591 osób (stan na 31.10.2021 r.)
 średnia gęstość zaludnienia: 323 osoby/km²
 liczba wsi: 17
 liczba sołectw: 11
 liczba osiedli: 3

Strukturę terytorialną Gminy Czerwonak tworzy 17 wsi: Annowo, Bolechowo, Bolechowo-Osiedle, Bolechówko, Czerwonak, Dębogóra, Kicin, Kozięglowy, Ludwikowo, Mielno, Miękowo, Owińska, Potasze, Promnice, Szlachęcín i Trzaskowo.

II. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Czerwonak

W 2020 roku na zlecenie Urzędu Gminy Czerwonak, Centrum Rozwoju Edukacji i Kompetencji INWESIS Polska z siedzibą w Myślenicach przeprowadziło badania pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych”. Celem przeprowadzonych badań było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Czerwonak. Badania ankietowe miały na celu analizę wybranych problemów społecznych, w tym przede wszystkim problem alkoholowy: m.in. częstotliwość spożywania alkoholu, prób zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe i niepełnoletnie, znajomość osób nadużywających napoje alkoholowe, rozpowszechnienie problemu w środowisku, znajomość konsekwencji zdrowotnych oraz problem przemocy: m.in. występowanie przemocy domowej i rówieśniczej, znajomość rodzin dotkniętych problemem przemocy, perspektywa osoby doświadczającej przemocy oraz świadka przemocy, uczestnictwo w czynnym akcie przemocy.

Badania ankietowe przeprowadzono w październiku i listopadzie 2020 roku w kilku grupach respondentów: dorośli mieszkańcy gminy, uczniowie szkół, sprzedawcy napojów alkoholowych, rodzice uczniów, nauczyciele, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej. Do przeprowadzenia badań wśród dorosłych mieszkańców i sprzedawców z punktów sprzedaży napojów alkoholowych wykorzystano metodę PAPI (ankieta papierowa), natomiast w przypadku uczniów, rodziców uczniów, nauczycieli oraz pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej najbardziej dogodną metodą była metoda w formie aplikacji internetowej.

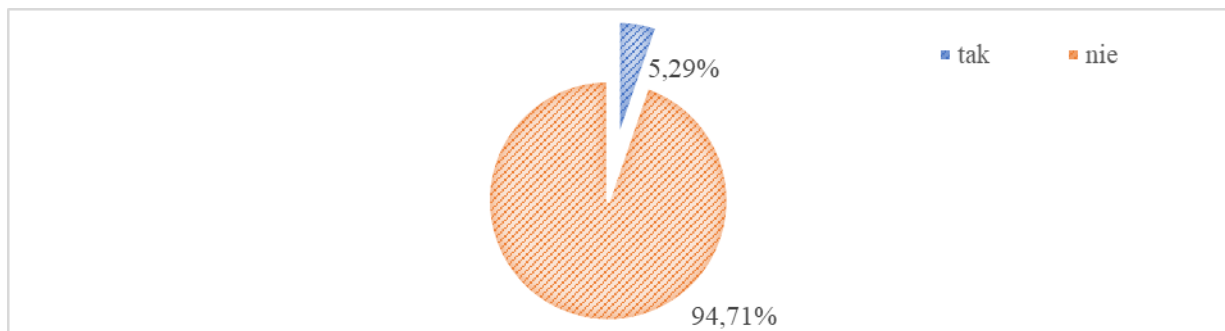
W badaniu wzięły udział łącznie 682 osoby dorosłe zróżnicowane pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie oraz łącznie 573 uczniów szkół z terenu Gminy Czerwonak.

Poniżej przedstawione zostały wybrane problemy związane z problematyką alkoholową, przemocą w rodzinie oraz przemocą rówieśniczą.

Problem alkoholowy

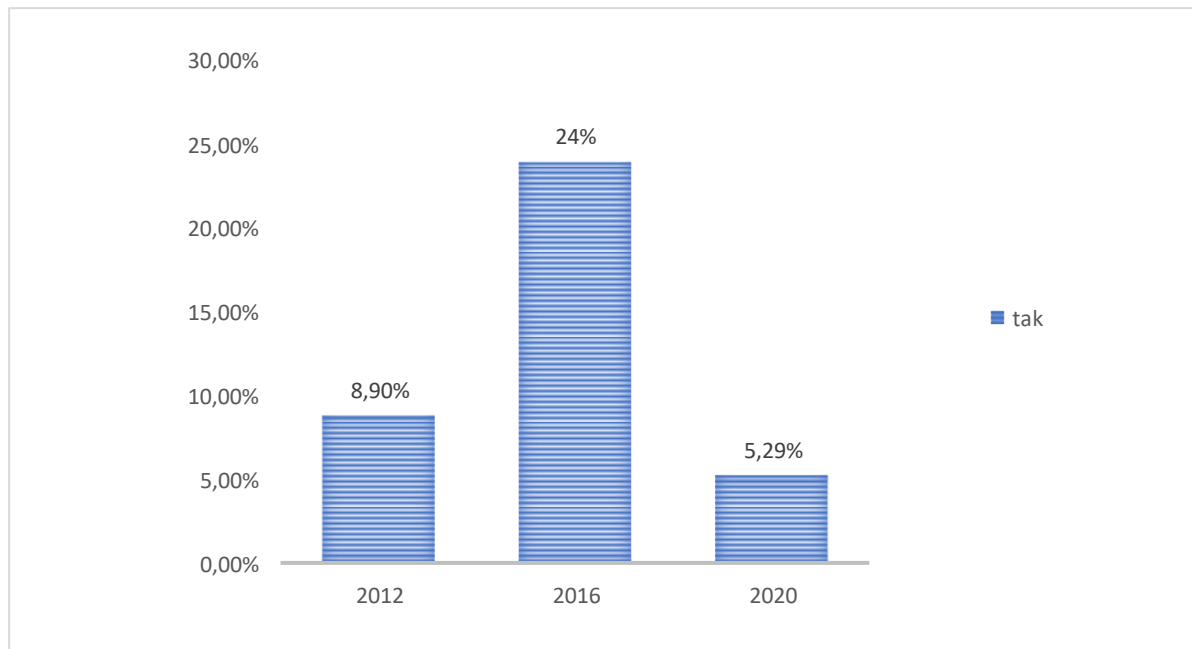
Wśród uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu Gminy Czerwonak pierwszy kontakt z alkoholem zadeklarowało 5,29% uczniów. Pozostali badani tj. 94,71% przyznali, że jeszcze nigdy nie pili alkoholu.

Czy piłaś/piliś kiedyś alkohol?

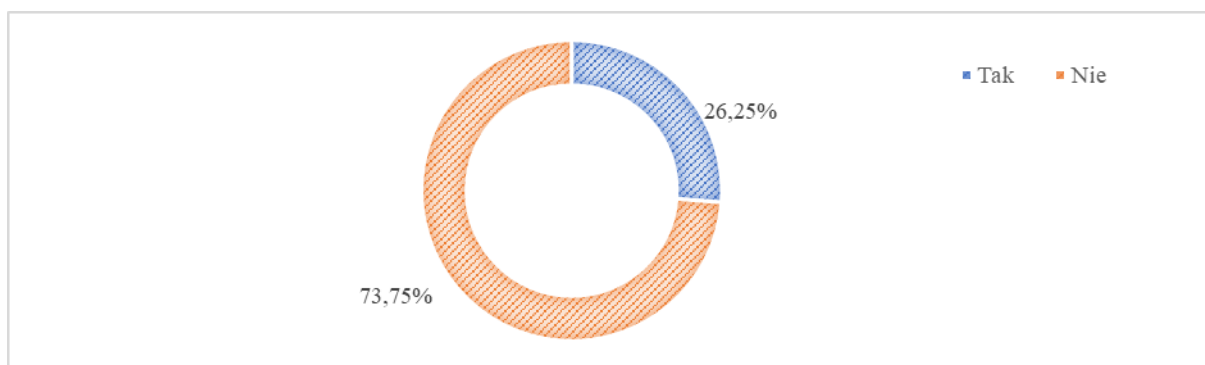
Porównując wyniki badań uzyskane w latach 2012, 2016 oraz 2020 widać, że odsetek uczniów deklarujących inicjację alkoholową spadł do wartości 5,29%.

Czy piłaś/piliś kiedyś alkohol? Porównanie wyników badań w latach 2012, 2016, 2020

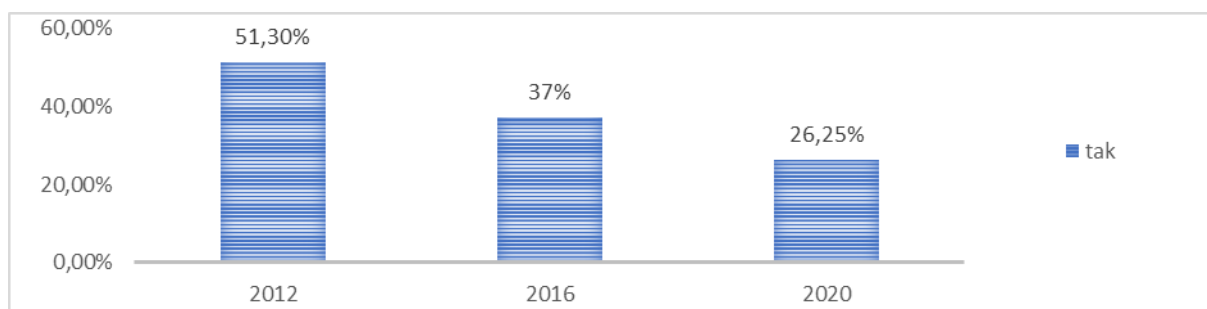
Wśród uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych z terenu Gminy Czerwonak pierwszy kontakt z alkoholem zadeklarowało 26,25% uczniów. Pozostali badani tj. 73,75% przyznali, że jeszcze nigdy nie pili alkoholu.

Czy kiedykolwiek piłaś/piliś alkohol?

Porównując wyniki badań w latach 2012, 2016 oraz 2020 widzimy wyraźny spadek uczniów z tej grupy wiekowej deklarujących pierwszy kontakt z alkoholem. Należy jednak zwrócić uwagę, że ze względu na reformę edukacji, w bieżącym badaniu wzięli udział tylko uczniowie klas VII (średnio 13 lat) i klas VIII (średnio 14 lat), natomiast w poprzednich latach w badaniu brali udział również uczniowie starszych klas gimnazjalnych (15 lat), którzy obecnie są już uczniami szkoły ponadpodstawowej. Biorąc pod uwagę, że picie alkoholu rośnie proporcjonalnie do wieku uczniów, można założyć, że brak tej grupy wiekowej biorącej udział w badaniu wpłynął na tak niski wynik procentowy uczniów deklarujących inicjację alkoholową.

Czy piłaś/piliś kiedyś alkohol? Porównanie wyników badań w latach 2012, 2016, 2020

Wyniki badania wykazały ponadto, że 19,12% spróbowało po raz pierwszy alkoholu za namową osób trzecich. Pozostałe 80,88% badanych piło alkohol z własnej inicjatywy.

Spośród grupy 68 osób mających za sobą inicjację alkoholową, największy odsetek tj. 9,65% stanowiły te osoby, które przyznały się do pierwszych kontaktów z alkoholem w wieku 11 lat.

Wśród uczniów klas szkół ponadpodstawowych z terenu Gminy Czerwonak (w wieku 15 i 16 lat) próby picia ma za sobą 53,47% badanych. Pozostali uczniowie, tj. 46,53% wskazali, że jeszcze nigdy nie pili alkoholu.

Czy kiedykolwiek piłaś/piliś alkohol?

Czy kiedykolwiek piłaś/eś alkohol?		Czerwonak
15 i 16 lat	tak	53,47% - 54 osoby
	nie	46,53% - 47 osób

Do spożywania alkoholu w czasie 12 miesięcy przed badaniem przyznało się 87,04% ankietowanych (w wieku 15 i 16 lat), a 50% podało czas 30 dni przed badaniem

Ile razy piłaś/piliś alkohol w ostatnim czasie? (dot. uczniów w wieku 15 i 16 lat)

n=54		
Ile razy piłaś/eś alkohol ...?	w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem	w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem
Nie piłam/em	12,96% - 7 osób	50% - 27 osób
1-2 razy	24,07% - 13 osób	38,89% - 21 osób
3-5 razy	24,07% - 13 osób	5,56% - 3 osoby
6-9 razy	12,96% - 7 osób	3,70% - 2 osoby
10-19 razy	12,96% - 7 osób	0%
20 razy lub więcej	12,96% - 7 osób	1,85% - 1 osoba

Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach wywodzi się z idei współpracy, powstałej wśród badaczy skupionych wokół Rady Europy zajmujących się tematyką używania substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną. Badania prowadzone są co cztery lata, korzystając przy tym z tych samych wystandaryzowanych technik. Ostatnie badanie zrealizowano wiosną 2019 roku.

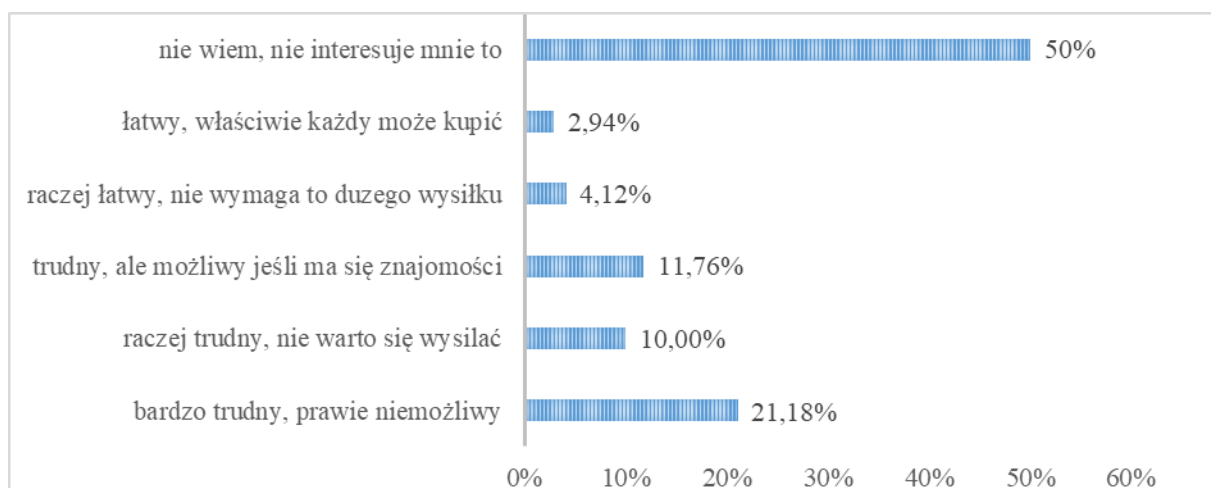
Poniżej zaprezentowano tabelę zawierającą wyniki badań uzyskanych na terenie Gminy Czerwonak w zestawieniu z wynikami ESPAD 2019.

Czy pijeś alkohol w ciągu ostatnich? (dot. uczniów w wieku 15 i 16 lat)

Czy pijeś alkohol w ciągu ostatnich...?	Czerwonak	Polska
12 miesięcy przed badaniem	87,04% - 47 osób	67,9%
30 dni przed badaniem	50% - 27 osób	46,7%
kiedykolwiek w życiu	53,47% - 54 osoby	80%

Większość badanych uczniów z klas V i VI szkół podstawowych uważa alkohol za towar trudno dostępny. 21,18% ankietowanych jest zdania, że zakup alkoholu jest bardzo trudny, wręcz niemożliwy. 11,76% uczniów stwierdza, że zakup alkoholu jest trudny, ale prosząc odpowiednie osoby jest to osiągalne. Kolejno 10% uważa, że jest to zadanie raczej trudne, dlatego nie warto nawet podejmować wysiłku. 4,12% deklaruje, że dostęp do alkoholu jest raczej łatwy i nie wymaga dużego wysiłku ani znajomości, a 2,94% badanych twierdzi, że właściwie każdy może swobodnie nabyć napoje alkoholowe. Pozostałe 50% odpowiedziało, że nie wie ponieważ się tym nie interesuje.

Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest? (dot. uczniów z klas V i VI)

Porównując wyniki badań uzyskane w latach 2012, 2016 oraz 2020 coraz większy odsetek uczniów nie interesuje się dostępem do alkoholu. Wynik ten koreluje z wynikiem dotyczącym inicjacji alkoholowej. Coraz mniej uczniów interesuje się dostępem do alkoholu i coraz mniej deklaruje, że miało już kontakt z alkoholem.

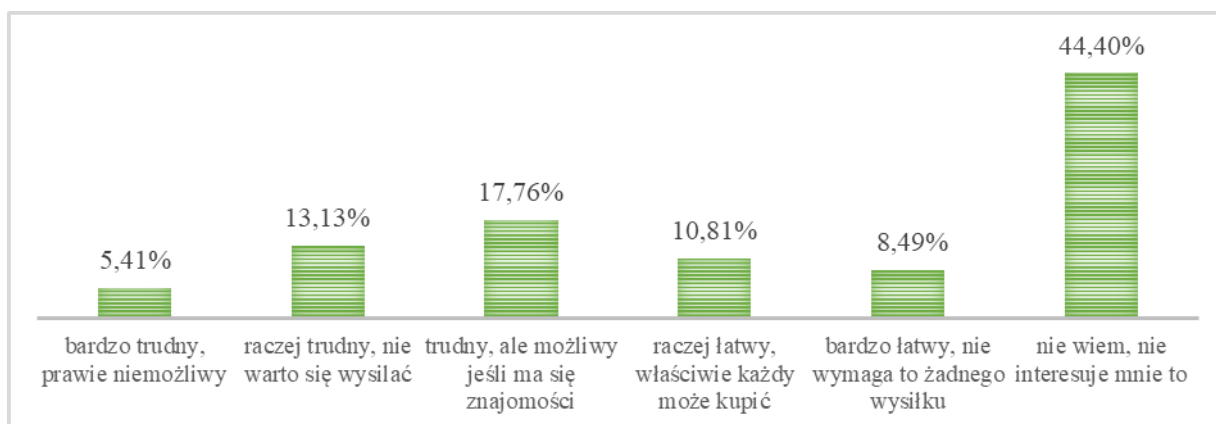
Poziom dostępności do alkoholu uczniów z klas V i VI. Porównanie wyników badań w latach 2012, 2016, 2020

Dostęp do alkoholu	2012	2016	2020
łatwy	16%	6%	7,06%
trudny	53%	67%	42,94%
nie wiem	31%	27%	50%

Uczniów z klas VII i VIII szkół podstawowych zapytano o ocenę dostępności alkoholu w ich środowisku. Największy odsetek tj. 17,76% stanowiły osoby, według których alkohol jest towarem trudno dostępnym, ale odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. 13,13% uważa, że jest to zadanie raczej trudne i niewarte wysiłku. 10,81% przyznało, że jest to raczej łatwe, a 8,49% stwierdziło, że zakup alkoholu jest bardzo łatwy

i nie wymagający żadnego wysiłku. 5,41% ankietowanych uznało dostęp do alkoholu za bardzo trudny, wręcz niemożliwy. Pozostałe 44,40% uczniów nie wyraziło swojej opinii, gdyż nie interesuje się tym tematem.

Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest? (dot. uczniów z klas VII i VIII)

Porównując wyniki uzyskane w latach 2012, 2016 i 2020 można wnioskować, że poziom dostępności alkoholu dla uczniów z klas VII i VIII jest coraz trudniejszy. Dużo większy odsetek uczniów, nie interesuje się dostępem do alkoholu.

Poziom dostępności do alkoholu uczniów z klas VII i VIII. Porównanie wyników badań w latach 2012, 2016, 2020

Dostęp do alkoholu	2012	2016	2020
łatwy	37,9%	35%	19,3%
trudny	48,3%	16%	36,3%
nie wiem	13,9%	29%	44,4%

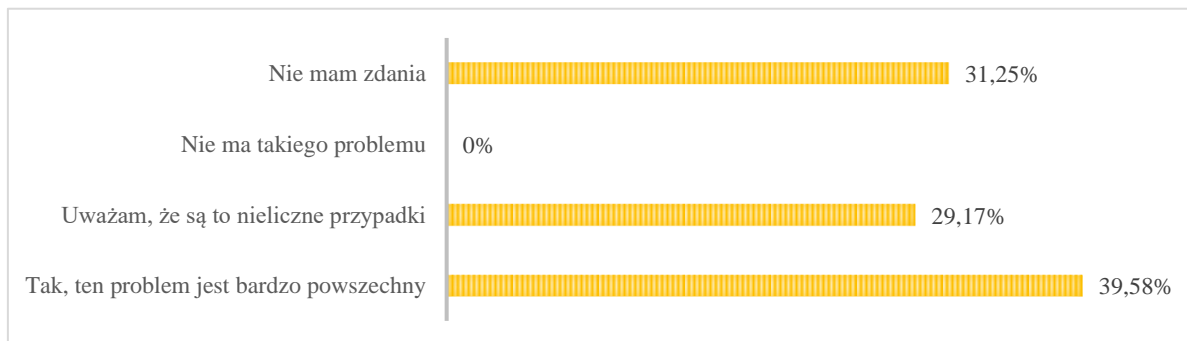
Dorośli mieszkańcy Gminy Czerwonak ocenili ważność różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali problem nadużywania napojów alkoholowych w ich środowisku, którego ważność uznali na poziomie 3,54. Kolejnymi problemami jakie można uznać za występujące na terenie Gminy Czerwonak okazały się: problem nowych substancji psychoaktywnych (dopalaczy), a kolejno problem narkomanii. Najwyższa pozycja zjawiska nadużywania napojów alkoholowych jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Czerwonak

Problemy społeczne	Ważność problemu
nadużywanie napojów alkoholowych	3,54
narkomania	2,52
wzrost przestępczości	2,35
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	2,61
bezrobocie	2,27
ubóstwo	2,35

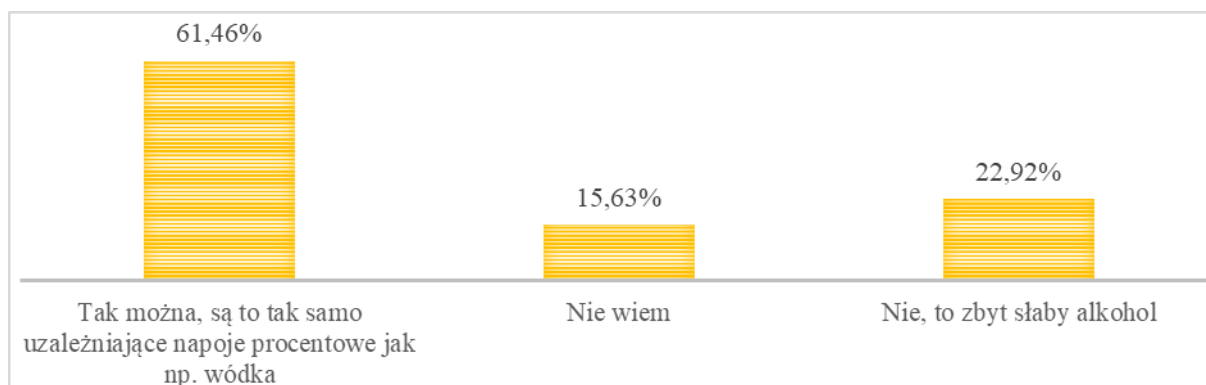
Dorośli respondenci uznali, że problem nadużywania napojów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak jest bardzo powszechny (39,58%), natomiast 29,17% ankietowanych stwierdziło, że są to nieliczne przypadki. Pozostałe osoby (31,25%) nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii.

Czy w Pana/i opinii na terenie gminy występuje problem nadużywania napojów alkoholowych?

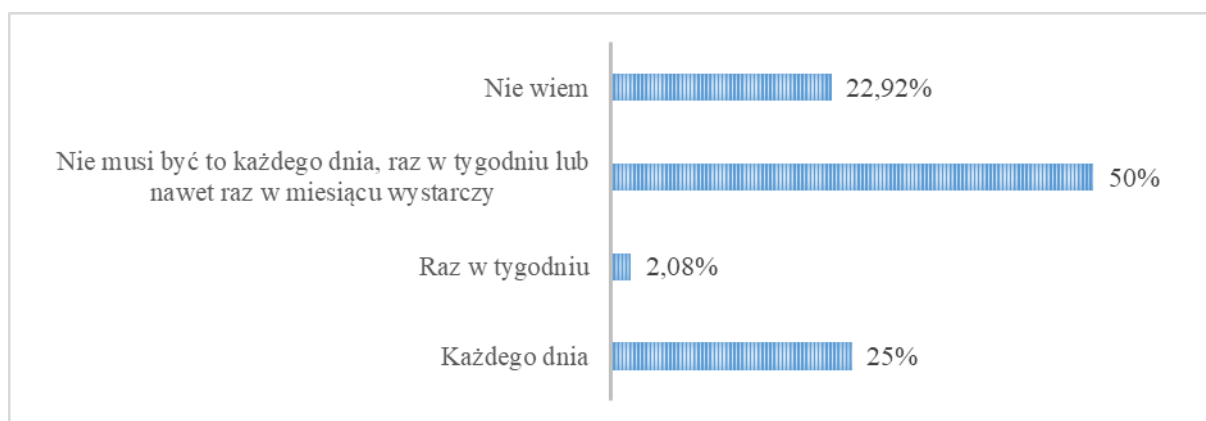
Zdecydowana większość badanych mieszkańców (61,46%) podziela opinię, że można uzależnić się od piwa i wina tak samo, jak od wódki, natomiast 22,92% uważa, że jest to za słaby alkohol. Pozostałe 15,63% nie miało zdania na ten temat.

Czy Pana/Pani zdaniem można się uzależnić od piwa i wina?

Mieszkańcy zostali także poproszeni o określenie częstotliwości spożywania alkoholu, która daje podstawę do mówienia o występującym problemie uzależnienia. 50% respondentów stwierdziło, że spożywanie napojów procentowych nie musi odbywać się każdego dnia, aby się od nich uzależnić, a odczuwanie potrzeby napicia się alkoholu nawet raz w miesiącu jest już sygnałem ostrzegawczym. Jak stwierdziło 25% ankietowanych tylko w przypadku codziennego spożywania alkoholu można się uzależnić, a 2,08% uważa, że może to być raz w tygodniu. Pozostałe 22,92% nie miało zdania w tym temacie.

Jak często według Pana/Pani trzeba by było spożywać napoje procentowe, żeby się od nich uzależnić?

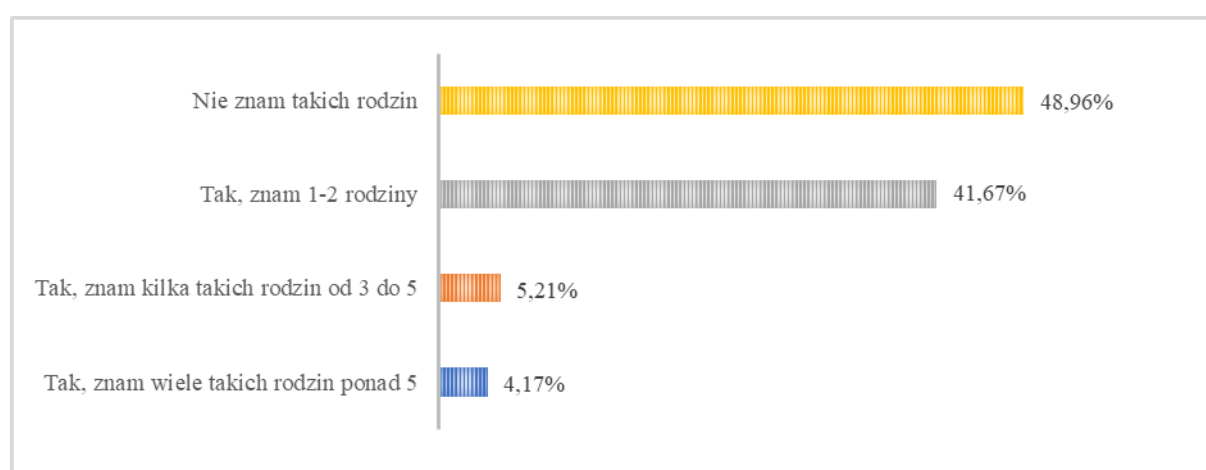

Mieszkańcy Gminy Czerwonak wypowiedzieli się również w kwestii rozpowszechnienia zjawiska picia alkoholu przez kobiety w ciąży. 10,42% badanych przyznało, że kilka razy spotkało się z konsumpcją napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży, natomiast 3,13% spotyka się z tym często. 64,58% ankietowanych zaprzeczyło takim sytuacjom, natomiast pozostałe 21,88% zadeklarowało, że nie zwraca na to uwagi. Biorąc pod uwagę powyższe, ważne jest uświadamianie społeczeństwa na temat szkodliwości spożycia nawet niewielkiej ilości alkoholu w ciąży, gdyż wypity alkohol negatywnie wpływa na rozwój płodu, prowadząc między innymi do poronień lub wystąpienia różnorodnych wrodzonych wad psychicznych i fizycznych określanych mianem Alkoholowy Zespół Płodowy (FAS ang. *fetal alcohol syndrome*).

Problem przemocy w rodzinie

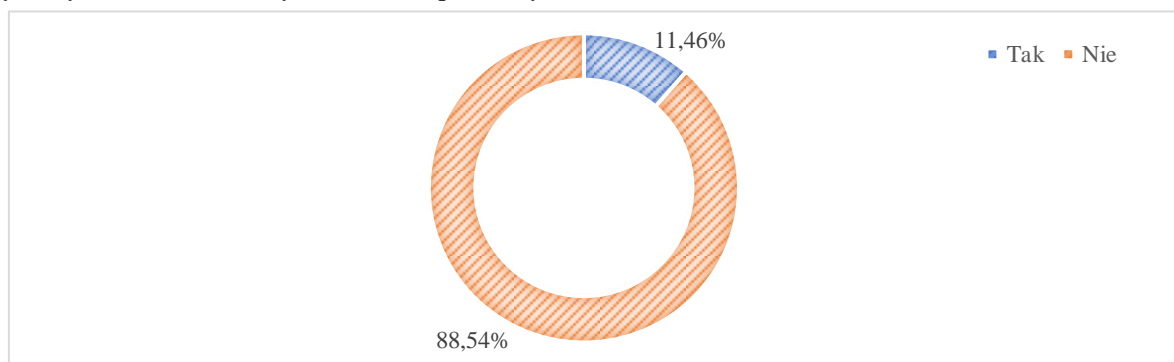
Badania przeprowadzone wśród mieszkańców z terenu Gminy Czerwonak pokazały, iż łącznie 51,04% z nich zna rodziny, w których stosowana jest przemoc. Pozostałe 48,96% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Czy zna Pan/Pani rodziny, w których według Pana/Pani stosowana jest przemoc?

Respondenci zostali również zapytani czy kiedykolwiek sami doświadczyli przemocy w rodzinie. Większość badanych tj. 88,54% zaprzeczyło, by takie zdarzenia miały miejsce. Pozostałe 11,46% potwierdziło natomiast, że doświadczyło przemocy w rodzinie, a osobą stosującą przemoc był najczęściej ojciec, a w dalszej kolejności mąż, dziadek, babcia i wujek.

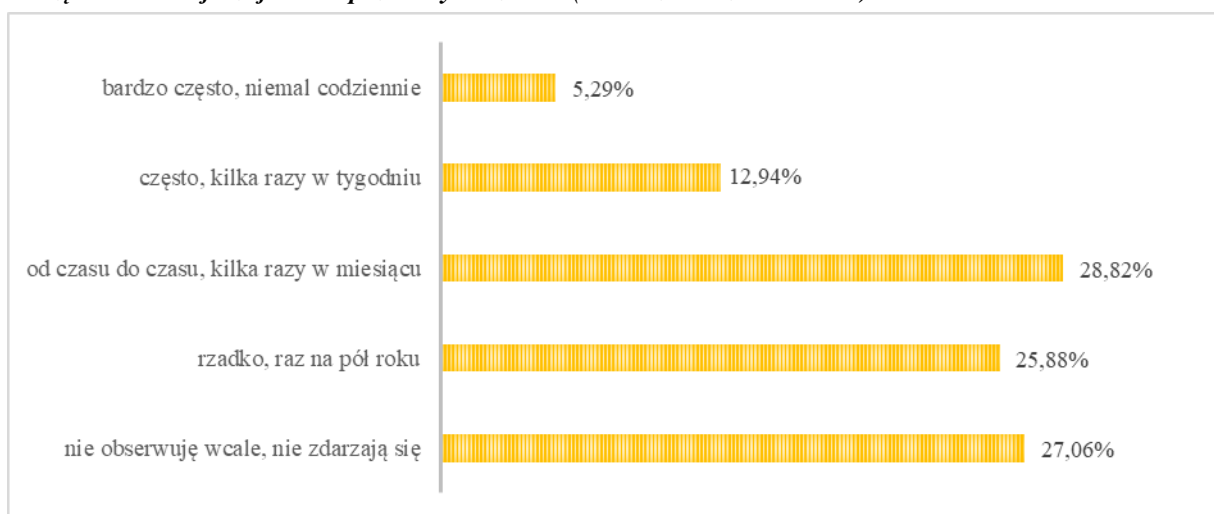
Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/Pani przemocy w rodzinie?

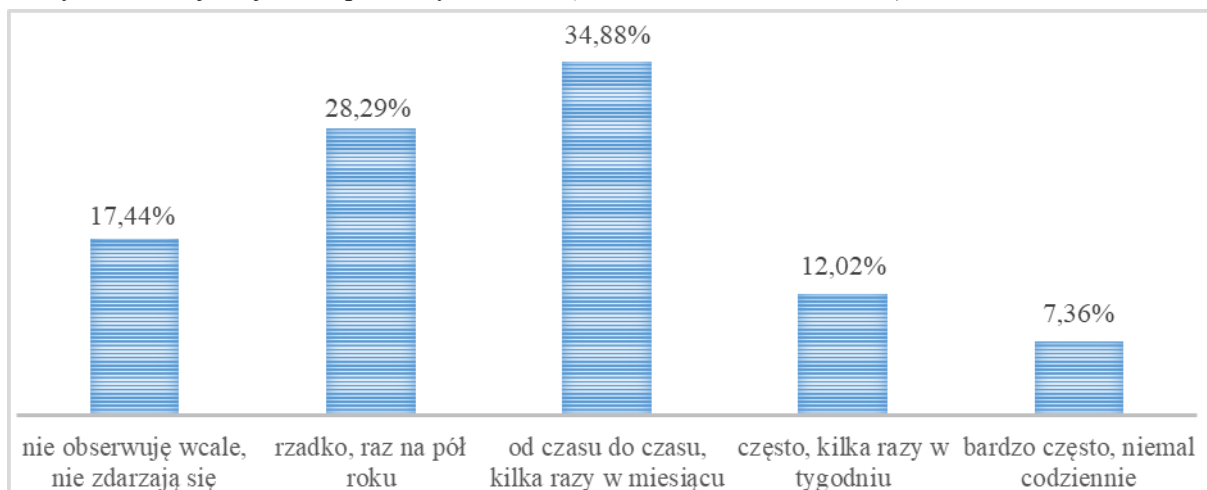
Problem przemocy rówieśniczej

Badani uczniowie z klas V-VI szkół podstawowych (28,82%) zadeklarowali, że są świadkami przemocy wobec innych uczniów w szkole kilka razy w miesiącu. 25,88% uczniów z klas V i VI przyznało, iż obserwuje tego typu zjawiska rzadko, raz na pół roku. Nieco niepokojącym jest, że 12,94% przyznało, iż zjawiska przemocy zdarzają się często, kilka razy w tygodniu, a 5,29% ankietowanych odpowiedziało, że takie zjawiska obserwuje bardzo często, niemal codziennie. Pozostałe 27,06% ankietowanych stwierdziło, że takie sytuacje w ogóle się nie zdarzają.

Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole? (dot. uczniów z klas V i VI)

Uczniowie z klas VII i VIII szkół podstawowych zostali zapytani, czy zdarza się im się obserwować w szkole zjawiska przemocy rówieśniczej. 34,88% stwierdziło, że takie sytuacje zdarzają się kilka razy w miesiącu. Następnie 28,29% uczniów deklaroowało, że takie zjawiska można zaobserwować w szkole rzadko, raz na pół roku. Kolejno 12,02% przyznało, że było świadkiem przemocy wobec innych uczniów kilka razy w tygodniu. 7,36% stwierdziło, że zjawiska przemocy występują w szkole bardzo często, niemal codziennie, a pozostałe 17,44% młodych ludzi odpowiedziało, iż w szkole takie przypadki w ogóle się nie zdarzają.

Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole? (dot. uczniów z klas VII i VIII)

III. Dane do diagnozy pozyskane od podmiotów realizujących w Gminie Czerwonak zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie

Uchwała dotycząca lokalnej polityki wobec alkoholu

Samorządy gminne mają prawny obowiązek ograniczania dostępu do alkoholu. O liczbie zezwoleń decydują radni. Ustalają również zasady usytuowania punktów sprzedaży. Od marca 2018 roku mogą wprowadzać ograniczenia godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach (regulacje nie dotyczą restauracji i pubów). W dniu 23 sierpnia 2018 roku Rada Gminy Czerwonak przyjęła Uchwałę nr 495/LIV/2018 w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Czerwonak (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego poz. 6663), zgodnie z którą określono następujące liczby zezwoleń na sprzedaż następujących rodzajów napojów alkoholowych:

- do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – ogółem 65 zezwoleń (w tym 50 zezwoleń do spożycia poza miejscem sprzedaży i 15 zezwoleń do spożycia w miejscu sprzedaży);
- od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – ogółem 65 zezwoleń (w tym 50 zezwoleń do spożycia poza miejscem sprzedaży i 15 zezwoleń do spożycia w miejscu sprzedaży);
- powyżej 18% zawartości alkoholu – ogółem 65 zezwoleń (w tym 50 zezwoleń do spożycia poza miejscem sprzedaży i 15 zezwoleń do spożycia w miejscu sprzedaży).

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę obowiązujących w Gminie Czerwonak zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży (sklepy).

Liczba zezwoleń poza miejscem sprzedaży (sklepy)	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	44	45	44	48
Od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	41	42	41	44
Powyżej 18% zawartości alkoholu	42	43	42	45

Źródło: Urząd Gminy Czerwonak, dane z roku 2021 wg stanu na 31 października

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę obowiązujących w Gminie Czerwonak zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży (gastronomia).

Liczba zezwoleń w miejscu sprzedaży (gastronomia)	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	12	15	13	15
Od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	4	7	6	8
Powyżej 18% zawartości alkoholu	5	6	5	7

Źródło: Urząd Gminy Czerwonak, dane z roku 2021 wg stanu na 31 października

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży.

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	59	60	58	63
Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych	446	441	457	422

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czerwonak, dane z roku 2021 wg stanu na 31 października

Z analizy zebranych danych wynika, że dostępność alkoholu w Gminie Czerwonak jest duża. W 2021 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadała mniejsza liczba mieszkańców niż w latach poprzednich.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz liczbę zezwoleń, które zostały wydane przedsiębiorcom.

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba uchwalonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (ogółem)	195	195	195	195
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom	152	158	151	167
Liczba niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	43	37	44	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czerwonak, dane z roku 2021 wg stanu na 31 października

Liczby niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak, wskazują na dostępność alkoholu na terenie Gminy Czerwonak.

Uchwała Rady Gminy Czerwonak z 23 sierpnia 2018 roku określiła odległość **nie mniejszą niż 50 metrów** (mierzoną według najkrótszej, powszechnie dostępnej drogi dojścia od progu najbliższego wejścia do lokalu) usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych od szkół, przedszkoli, ośrodków szkolno-wychowawczych, zakładów karnych, obiektów kultu religijnego.

Rynek napojów alkoholowych w Gminie Czerwonak

W poniższej tabeli przedstawiono wartość alkoholu sprzedawanego w punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Wartość sprzedanego alkoholu w punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców	27 328 800,50 zł	29 830 024,16 zł	25 162 998,70 zł	28 958 090,64 zł
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec Gminy Czerwonak	1 042,61	1 133,36 zł	950,98 zł	1 090,49 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czerwonak

Wartość alkoholu sprzedanego w punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak w roku 2020 jest wyższa niż w latach 2017 i 2019, poziom ten cały czas jest wysoki. Potwierdza ten fakt również wysoka średnia kwota, którą rocznie na zakup napojów alkoholowych przeznaczają każdy statystyczny mieszkaniec Gminy Czerwonak.

Placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie opiekuńczej – świetlice

Placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie opiekuńczej (świetlice), w których prowadzone są zajęcia pozalekcyjne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, mają na celu udzielenie profesjonalnej pomocy i wsparcia dziecku na różnych poziomach jego aktywności - społecznym, emocjonalnym, poznawczym. Proces ten odbywa się poprzez uczenie dziecka nowych zachowań, społecznie akceptowanych. Dzieci i młodzież, w wieku 6-15 lat, korzystają z nich dobrowolnie i nieodpłatnie, wyłącznie na podstawie pisemnej zgody rodziców lub prawnych opiekunów. Na terenie Gminy Czerwonak funkcjonują trzy placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej: w Koziegłowach, Owińskach i Czerwonaku, które posiadają łącznie 50 miejsc.

Do głównych ich zadań należą: pomoc w nauce, organizowanie dzieciom czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, rozwijanie kultury osobistej, poprawa sprawności fizycznej, rozwój umiejętności interpersonalnych, współpraca z rodzicami/opiekunami dzieci i osobami/instytucjami je wspierającymi takimi jak: szkoły, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe.

Wychowawcy w celu usprawnienia pomocy rodzinie i dzieciom współpracują i utrzymują stały kontakt z asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi zajmującymi się poszczególnymi rodzinami, są też w stałym kontakcie z pedagogami, psychologami i nauczycielami ze szkół, do których uczęszczają dzieci.

Świetlice funkcjonującą w ramach Urzędu Gminy Czerwonak - Wydziału Promocji Zdrowia. Finansowane są ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę dzieci uczęszczających do świetlic w latach 2018-2021

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok

Kozięglowy	22	19	13	11
Owińska	24	24	22	17
Czerwonak	24	19	14	13

Źródło: Urząd Gminy Czerwonak, dane z roku 2021 wg stanu na 31 października

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku

W poniższej tabeli przedstawiono zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Zadania GKRPA	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:				
- liczba prowadzonych spraw,	28	25	41	42
- liczba przyjętych nowych wniosków,	21	24	13	22
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych,	13	8	15	12
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	8	9	8	0
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:				
- liczba zaplanowanych kontroli,	11	8	8	8
- liczba przeprowadzonych kontroli	11	8	7	4
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych:				
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	14	8	8	18
Udział członków GKRPA w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie:				
- liczba odbytych spotkań w ramach grup roboczych, w skład których wchodziłi członkowie GKRPA (jedna sprawa mogła obejmować kilka spotkań)	13	32	54	62

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku, dane z roku 2021 wg stanu na 31 października

W latach 2018-2021 wzrosła liczba prowadzonych spraw o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu, jak również wzrósł udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w grupach roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykazana aktywność członków komisji w tym obszarze zaświadcza o wzroście przypadków przemocy w rodzinie, w której sprawcy przemocy byli pod wpływem alkoholu. Członkowie GKRPA weszli w skład Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych dlatego, że alkohol jest w 60-70% czynnikiem występowania ryzyka przemocy w rodzinie. Członkowie Komisji w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie są również zobowiązani do uruchomienia procedury „Niebieskie Karty”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

W poniższej tabeli przedstawiono wybrane obszary udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2018 rok		2019 rok		2020 rok		2021 rok	
	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach
Problemy alkoholowe	13	33	14	22	11	21	6	8
Przemoc w rodzinie	67	225	71	218	65	214	42	171

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku, dane z roku 2021 wg stanu na 30 czerwca

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy materialnej i niematerialnej osobom i rodzinom z problemem alkoholowym oraz dotkniętym problemem przemocy w rodzinie, w tym pomocy w rozpoznawaniu problemu uzależnienia od alkoholu, prowadzi działania motywujące do podjęcia leczenia, realizuje pomoc dla bliskich osób, prowadzi działania profilaktyczne.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W poniższej tabeli przedstawiono dane otrzymane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba nowych Niebieskich Kart	66	48	44	45	36
Liczba Niebieskich Kart w rodzinie z problemem alkoholowym	38	26	28	26	26

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie, dane z roku 2021 wg stanu na 30 czerwca

Komisariat Policji w Czerwonaku

W poniższej tabeli przedstawiono dane otrzymane z Komisariatu Policji w Czerwonaku.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba nietrzeźwych osób	180	130	104	85	32
Liczba nieletnich nietrzeźwych	0	0	0	0	0
Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	101	36	19	0	0
Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do Izby Wytrzeźwień	4	60	60	58	23

Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do miejsca zamieszkania	32	22	20	16	1
Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do podmiotu leczniczego	43	12	10	9	8
Liczba założonych kart w ramach procedury Niebieskie Karty	47	33	26	29	28
Liczba wszczętych postępowań z art. 207 KK	20	20	24	16	10
Liczba osób nietrzeźwych kierujących pojazdami	20	6	13	15	14
Liczba mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych	38	7	40	90	1

Źródło: Komisariat Policji w Czerwonaku, dane z roku 2021 wg stanu na 30 czerwca

Straż Gminna w Czerwonaku

W poniższej tabeli przedstawiono dane otrzymane od Straży Gminnej w Czerwonaku.

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba nietrzeźwych osób	27	44	51	26
Liczba nieletnich nietrzeźwych	0	0	0	0
Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do Izby Wyrzeźwień	18	26	35	8
Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do miejsca zamieszkania	8	7	10	15
Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do podmiotu leczniczego	1	5	0	0
Liczba mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych	14	30	2	1

Źródło: Straż Gminna w Czerwonaku, dane z roku 2021 wg stanu na 30 czerwca

Z analizy zebranych danych wynika, że w okresie lat 2018-2020 zwiększyła się liczba zatrzymanych osób nietrzeźwych oraz przewiezionych przez Straż Gminną w Czerwonaku, co może wskazywać na dużą dostępność alkoholu na terenie Gminy Czerwonak.

IV. Lista aktualnych problemów wynikających z analizy opisanych danych

1. Z badań wynika, że 5,29 % uczniów z klas V i VI, 26,25% z kl. VII i VIII, oraz 53,47% uczniów w wieku 15 i 16 lat deklaruje, że inicjację alkoholową ma już za sobą.
2. Uczniowie z klas VII i VIII (19,3% badanych) są zdania, że na terenie Gminy Czerwonak można łatwo kupić alkohol.
3. Dorośli mieszkańcy uznali, że problem nadużywania alkoholu na terenie Gminy Czerwonak jest bardzo powszechny.
4. Zdaniem 22,92% badanych mieszkańców nie można uzależnić się od piwa i wina.
5. Wyniki badań pokazały, że 11,46% dorosłych mieszkańców potwierdziło, że doświadczyło przemocy w rodzinie.
6. Z badań wynika, że 28,82 % uczniów z klas V i VI oraz 34,88% z kl. VII i VIII są świadkami przemocy wobec innych uczniów w szkole kilka razy w miesiącu.

7. Wyniki badań pokazały, że 10,42% dorosłych mieszkańców kilka razy spotkało się z konsumpcją napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży, 3,13% spotyka się z tym często, natomiast 21,88% zadeklarowało, że nie zwraca na to uwagi.

V. Problemy wynikające z diagnozy oraz cele możliwe do osiągnięcia

W poniższej tabeli przedstawiono problemy wynikające z diagnozy oraz cele możliwe do osiągnięcia.

Lp.	Problemy wynikające z diagnozy	Cele możliwe do osiągnięcia
1.	Z badań wynika, że 5,29 % uczniów z klas V i VI, 26,25% z kl. VII i VIII, oraz 53,47% uczniów w wieku 15 i 16 lat deklaruje, że inicjację alkoholową ma już za sobą	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie picia alkoholu, w tym opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej uczniów szkoły podstawowej
		<u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie udziału w uniwersalnych programach profilaktycznych
2.	Uczniowie z klas VII i VIII (19,3% badanych) są zdania, że na terenie Gminy Czerwonak można łatwo kupić alkohol	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie możliwości zakupu alkoholu przez osoby nieletnie
		<u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie osobom handlującym alkoholem udziału w szkoleniu
3.	Dorośli mieszkańcy uznali, że problem nadużywania alkoholu na terenie Gminy Czerwonak jest bardzo powszechny (39,58%)	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie liczby osób pijących
		<u>Cel szczegółowy:</u> Udział w kampaniach profilaktycznych dot. problematyki uzależnień
4.	Zdaniem 22,92% badanych mieszkańców nie można uzależnić się od piwa i wina	<u>Cel główny:</u> Zwiększenie wiedzy na temat alkoholu wśród mieszkańców
		<u>Cel szczegółowy:</u> Udział w kampaniach profilaktycznych dot. problematyki uzależnień
5.	Wyniki badań pokazały, że 11,46% dorosłych mieszkańców potwierdziło, że doświadczyło przemocy w rodzinie	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie
		<u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie Udział w kampaniach społecznych dot. problematyki przemocy
6.	Z badań wynika, że 28,82 % uczniów z klas V i VI oraz 34,88% z kl. VII i VIII są świadkami przemocy wobec innych uczniów w szkole kilka razy w miesiącu	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków przemocy rówieśniczej
		<u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie udziału w programach profilaktycznych w zakresie

		przeciwdziałania agresji i przemocy rówieśniczej Zapewnienie uczniom doznającym przemocy rówieśniczej możliwości korzystania z pomocy psychologicznej
7.	Wyniki badań pokazały, że 10,42% dorosłych mieszkańców kilka razy spotkało się z konsumpcją napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży, 3,13% spotyka się z tym często, natomiast 21,88% zadeklarowało, że nie zwraca na to uwagi	<u>Cel główny:</u> Zwiększenie wiedzy wśród mieszkańców na temat szkodliwości spożycia alkoholu przez kobiety w ciąży <u>Cel szczegółowy:</u> Udział w kampaniach profilaktycznych dot. szkodliwości spożycia alkoholu, szczególnie dla kobiet w ciąży

Źródło: Opracowanie własne

VI. Zadania, wskaźniki realizacji zadań

Alkohol „odpowiada” w 100% za takie komplikacje zdrowotne jak zaburzenia psychiczne i behawioralne związane z alkoholem, zatrucia, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. **Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.** Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu w Gminie Czerwonak jest duża. Powołując się na zapis art. 12. ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi („Maksymalna liczba zezwoleń (...), usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży nocnej napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”) zasugerowano działania w zakresie ograniczania dostępności alkoholu w Gminie Czerwonak.

Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Czerwonak

1. Obniżenie liczby uchwalonych zezwoleń do liczby wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom.
2. Zwiększenie odległości punktów sprzedaży napojów alkoholowych od obiektów chronionych.
3. Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach, w tym na stacjach paliw.

Uzasadnieniem potrzeby ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Czerwonak są poniższe wskaźniki związane z negatywnymi skutkami spożywania alkoholu

1. Liczby niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Wysokie wartości sprzedanego (zakupionego przez mieszkańców Gminy) alkoholu ogółem w latach 2017- 2020.
3. Wysoka kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec Gminy.

4. Niekorzystna liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.
5. Duży procent osób dorosłych pije alkohol w sposób ryzykowny.
6. Duże spożycie alkoholu przez dzieci i młodzież.
7. Niski wiek inicjacji alkoholowej uczniów szkół podstawowych.
8. Szkody zdrowotne i rozwojowe u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
9. Przemoc rówieśnicza wśród uczniów.
10. Udział członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w grupach roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym Programem posłużono się analizą SWOT, która pozwala ocenić zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- a) mocne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- b) słabe strony – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- c) szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- d) zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wieloletnia realizacja zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Kulturowe przyzwolenie na spożywanie alkoholu
Stabilny dostęp do środków finansowych pochodzących z zezwoleń	Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki nadużywania alkoholu i szkód nim powodowanych
Dobre warunki lokalowe potrzebne do realizacji zaplanowanych działań	Deficyty w zakresie wiedzy na temat FASD/FAS oraz DDA
Profesjonalna kadra służąca rozwiązywaniu problemów społecznych (członkowie GKRPA, pracownicy GOPS, kadra pedagogiczna).	Problem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim
Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli grup zawodowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie	Niska skuteczność terapii w zakresie uzależnienia od alkoholu
Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (GOPS, Policja, Straż Gminna, placówki oświatowe).	
Wspomaganie szkół w realizacji programów profilaktycznych	
Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Działanie świetlic dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	
Możliwość korzystania ze wsparcia grup samopomocowych	

SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwości realizowania zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem nadużywania alkoholu
Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych	Duża dostępność napojów alkoholowych w handlu i gastronomii
Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących profilaktyki uzależnień i przemocy	Niechęć do podejmowania leczenia przez osoby nadużywające alkoholu oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych
Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz osób nadużywających alkoholu oraz zagrożonych uzależnieniem	Mała efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego
Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Zjawisko przemocy w rodzinie
	Agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne

W realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyć będą między innymi następujące podmioty:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku.
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Komisariat Policji w Czerwonaku.
5. Straż Gminna w Czerwonaku.
6. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu gminy Czerwonak.

VIII. Koordynowanie realizacji Programu

Koordinatorem realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak jest Urząd Gminy Czerwonak - Wydział Promocji Zdrowia.

Realizacja zadań odbywa się przy współpracy i zaangażowaniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku we współpracy m. in. z Urzędem Gminy Czerwonak, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Czerwonaku, poradniami terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, ośrodkami zdrowia, policją, strażą gminną, sądem rejonowym, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi.

IX. Finansowanie zadań Programu

Głównym źródłem finansowania zadań Programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zadania w ramach Programu mogą być współfinansowane ze środków zewnętrznych pozyskiwanych w konkursach na zadania z zakresu profilaktyki uzależnień.

Środki zaplanowane na realizację Programu ujęte są w planie budżetowym Gminy Czerwonak w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, rozdział 85154 – Przeciwdziałanie Alkoholizmowi.

**Plan finansowy budżetu na realizację zadań
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Gminie Czerwonak na 2022 rok**

851			OCHRONA ZDROWIA	
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	595 000,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	150 639,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	10 350,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	31 357,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	4 577,00
		4140	Wpłaty na PFRON	3 120,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	100 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	26 257,00
		4220	Zakup środków żywności	12 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	233 000,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	2 000,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00
		4430	Różne opłaty i składki	300,00
		4400	Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	3 200,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	600,00
		4700	Szkolenie pracowników	15 000,00
		4710	Wpłaty na PPK	600,00

§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników – 150 639,00 zł

§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne – 10 350,00 zł

§ 4110 Opłata składek na ubezpieczenie społeczne – 31 357,00 zł
- od planowanych wynagrodzeń, z tytułu umów z osobami prowadzącymi zajęcia w świetlicach i umów zlecenia

§ 4120 Opłata składek na Fundusz Pracy – 4 577,00 zł
- od planowanych wynagrodzeń, z tytułu umów z osobami prowadzącymi zajęcia w świetlicach i umów zlecenia

§ 4140 Wpłaty na PFRON – 3 120,00 zł

§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe – 100 000,00 zł

- wynagrodzenia dla członków GKRPA za wykonywanie zadań Programu, wynagrodzenia konsultantów, osób prowadzących zajęcia w świetlicach

§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia – 26 257,00 zł

- zakup materiałów do zajęć warsztatowych, zakup środków czystości, uzupełnianie wyposażenia w świetlicach; zakup plakatów, ulotek

§ 4220 Zakup środków żywności – 12 000,00 zł

- wydatki na dożywianie dzieci w świetlicach

§ 4270 Zakup usług remontowych – 1 000,00 zł

§ 4300 Zakup usług pozostałych – 233 000,00 zł

- wynagrodzenie psychologów, socjoterapeutów, wynagrodzenie biegłych sądowych, wyjazdy dzieci na obozy terapeutyczne, udział w kampaniach profilaktycznych

§ 4360 Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych – 2 000,00 zł

§ 4410 Podróże krajowe służbowe – 1 000,00 zł

§ 4430 Różne opłaty i składki – 300,00 zł

§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 3 200,00 zł

§ 4610 Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego – 600,00 zł

§ 4700 Szkolenie pracowników – 15 000,00 zł

§ 4710 Wpłaty na PPK – 600,00 zł

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku finansowana jest ze środków Programu. Ustala się, iż za udział w posiedzeniach Komisji w 2022 roku, przysługuje ryczałtowe miesięczne wynagrodzenie w wysokości:

- a) Przewodniczący – 550 zł (brutto),
- b) Sekretarz – 450 zł (brutto),
- c) pozostali Członkowie – 400 zł (brutto).

Za każdorazową nieobecność na posiedzeniu potrąca się 30 % miesięcznego wynagrodzenia.

X. Planowane zadania przyjęte do realizacji

W poniższej tabeli przedstawiono planowane zadania do realizacji w ramach Programu w 2022 roku.

1. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie				
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Koszty realizacji

		i Partnerzy		zadania
1.	Prowadzenie w placówkach wsparcia dziennego (świetlicach) zajęć dla dzieci, udzielanie pomocy terapeutycznej i psychologicznej dzieciom potrzebującym wsparcia z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, przemoc oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym Adresaci zadania: dzieci z terenu Gminy Czerwonak	Urząd Gminy GOPS	liczba dzieci korzystających ze wsparcia liczba rodzin	300 000,00 zł
2.	Zapewnienie wypoczynku w okresie wakacyjnym poza miejscem zamieszkania dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym Adresaci zadania: dzieci z terenu Gminy Czerwonak	Urząd Gminy GOPS	liczba dzieci korzystających	30 000,00 zł
3.	Zapewnienie poradnictwa i pomocy psychologiczno-terapeutycznej osobom dorosłym pozostającym w kryzysie z powodu nadużywania w rodzinie alkoholu, substancji psychoaktywnych lub występowania przemocy Adresaci zadania: mieszkańcy Gminy Czerwonak	Urząd Gminy GKRPA	liczba osób korzystających liczba udzielonych porad	100 000,00 zł
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży				
Lp.	Zadanie	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki realizacji	Koszty realizacji zadania
1.	Realizacja programów, zajęć profilaktyczno-edukacyjnych z przeciwdziałania uzależnieniom oraz dotyczących problematyki przemocy oraz realizacja i wspieranie programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego Adresaci zadania: dzieci i młodzież z terenu Gminy Czerwonak, rodzice, opiekunowie, kadra pedagogiczna	Urząd Gminy Placówki oświatowe	liczba realizowanych programów, zajęć liczba uczestników	50 000,00 zł
2.	Zaopatrzenie w wydawnictwa dotyczące problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie (np. broszury, czasopisma, książki) instytucji, jednostek gminy deklarujących pracę na rzecz prowadzenia profilaktyki uzależnień Adresaci zadania: osoby i instytucje zaangażowane w rozwiązywanie problemów alkoholowych	Urząd Gminy	szacunkowa liczba materiałów szacunkowa liczba odbiorców	5 000,00 zł
4.	Edukacja kadr, w tym szkolenia dla służb zajmujących się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie Adresaci zadania: UG, GKRPA, GOPS, ZI, Policja, Straż Gminna, kadra pedagogiczna, służba zdrowia	Urząd Gminy	liczba zrealizowanych szkoleń liczba uczestników	25 000,00 zł
5.	Szkolenia dla sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych Adresaci zadania: sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży napojów alkoholowych z terenu Gminy Czerwonak	Urząd Gminy	liczba zrealizowanych szkoleń liczba uczestników	5 000,00 zł

6.	Udział w organizowanych przez m.in. PARPA kampaniach edukacyjno-informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy, realizacja działań profilaktycznych, zakup materiałów profilaktyczno-edukacyjnych	Urząd Gminy Placówki oświatowe	liczba zrealizowanych kampanii, działań liczba materiałów szacunkowa liczba uczestniczących osób	17 200,00 zł
3. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi				
Lp.	Zadanie	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki realizacji	Koszty realizacji zadania
1.	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych) Adresaci zadania: punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak	Policja Straż Gminna	liczba podjętych interwencji art.13 ¹	0,00 zł
2.	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podania napojów alkoholowych) Adresaci zadania: punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak	Policja Straż Gminna	liczba podjętych interwencji art.15	0,00 zł
4. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych				
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Koszty realizacji zadania
1.	Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu Adresaci zadania: mieszkańcy Gminy Czerwonak	GKRPA	liczba przyjętych wniosków liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia odwykowego liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych liczba wniosków skierowanych do sądu	62 800,00 zł
2.	Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych Adresaci zadania: punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Czerwonak	GKRPA	liczba zaplanowanych kontroli liczba przeprowadzonych kontroli	
3.	Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych Adresaci zadania: przedsiębiorcy z terenu Gminy Czerwonak	GKRPA	liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	
4.	Udział członków GKRPA w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Adresaci zadania: mieszkańcy Gminy Czerwonak	GKRPA	liczba grup roboczych z udziałem członków GKRPA	

XI. Monitorowanie zadań Programu

Monitorowanie Programu oznaczać będzie systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności realizacji poszczególnych zadań w trakcie i po ich zakończeniu.

XII. Materiały źródłowe

1. K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn, Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
2. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020, Warszawa 2016.
3. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania” tom 18, nr 4, 2005.
4. Raport z badania Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Czerwonak 2020, Centrum Rozwoju Edukacji i Kompetencji INVESIS Polska z siedzibą w Myślenicach.

Uzasadnienie
projektu uchwały Rady Gminy Czerwonak
w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak na 2022 rok

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a zadania te obejmują w szczególności następujące zagadnienia:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja powyższych zadań, w myśl art. 4¹ ust. 2 wymienionej ustawy, prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Czerwonak.

Koordynatorem realizacji Programu jest Wydział Promocji Zdrowia Urzędu Gminy Czerwonak.

Realizacja zadań odbywa się przy współpracy i zaangażowaniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku we współpracy m.in. z Urzędem Gminy Czerwonak, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Czerwonaku, poradniami terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, ośrodkami zdrowia, policją, strażą gminną, sądem rejonowym, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi.

Program posiada pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku.

W tym stanie rzeczy, podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.